

LABOD je glasilo delovne skupnosti Tovarne oblačil LABOD Novo mesto — Izhaja vsako tretjo sredo v mesecu v nakladi 2200 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik: Milan Bratož, tehnični urednik: Marjan Moškon — Grafična priprava: ČZP Dolenjski list, tiska Knjižgotisk, Novo mesto

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE LABOD TOVARNE OBLAČIL NOVO MESTO

četrta obletnica civilne zaščite

V skladu z družbenim dogovorom med republikami in pokrajinama je bil leta 1978 sprejet sklep o razglasitvi DNEVA CIVILNE ZAŠČITE, ki ga odselej praznujemo 20. junija. To je spominski datum, saj je 20. junija 1955 Skupščina SFRJ sprejela zakon, s katerim je bila dotedanja organizacija proletarske zaščite preimenovana v civilno zaščito.

Udeleženci dogovora so se tudi dogovorili, da se na ta dan lahko podeli dvoje priznanj in sicer: PLAKETA CIVILNE ZAŠČITE, ki se podeljuje družbenopolitičnim organizacijam, enotam in štabom CZ, OZD in KS ter enotam oboroženih sil SFRJ za dosežke na področju CZ.

ZNAČKO CIVILNE ZAŠČITE lahko prejmejo občani, saj na ta dan skupno ocenjujemo našo moč, odločnost in enotnost v koncepciji SLO.

CZ in SLO razvijamo v naših sredinah in v naših TOZD na temelju množičnosti, kot neločljivi sestavni del samoupravnih pravic in dolžnosti naših občanov in delavcev.

V naši delovni organizaciji smo se ob letošnji četrti obletnici CZ množično vključili v zaključni del akcije NNNP —

81. Obsežni zaključni program vsebuje 33 pomembnih nalog v novomeškem delu Laboda. Med temi je tudi pre predavanje na temo Mesto in vloga DSZ v TOZD ter razstava opreme CZ in zaščitne opreme RBK v naši jedilnici.

Bilanca naših prizadevanj na področju CZ je zelo uspešna. Čeprav je razvojna pot CZ v naših TOZD kratka, je vendarle storjen pomemben korak naprej. Med uspešnimi TOZD velja največja pohvala TOZD DELTI, oz. njenemu štabu CZ. Le-ta je na podlagi ocene ogroženosti in akcijskega programa zaključne aktivnosti v vaji NNNP-80 zagotovil 90 odstotkov opreme na področju požarne varnosti. Nabavili so tudi alarmne protipožarne naprave, ki reagirajo različno, kot je pač različna dejavnost v posameznih prostorih. Nekateri opozorilci požara reagirajo celo na cigaretni dim, drugi na tem-

peraturi itd. Iz naštetega lahko razberemo, da je TOZD DELTA najboljši primer kako mora delovati štab za CZ na področju družbene samozaščite v TOZD.

Za doseg ciljev v prihodnje, je potrebno mobilizirati vse sile, vse naše delovne ljudi, zlasti pa še nosilce SLO in DSZ. K temu bi lahko veliko prispevali, če bi delavski sveti TOZD vsaj dvakrat letno zahtevali poročila in na osnovi teh ocenjevali dejavnosti nosilcev CZ in NZ, ki so jih imenovali prav delavski sveti. Tako že delujejo delavski sveti v TOZD DELTA — PTUJ in TOZD ZALA — IDRIJA, prav pa bi bilo, da bi po tej poti stopali tudi drugi.

Ž željo, da nas resnično nikoli nič ne preseneti, morajo do 20. junija vsi štabi CZ v naših TOZD uspešno realizirati vse naloge, zastavljene v okviru tega datuma!

MILAN ILIČ
referent obrambe

Gašenje nam res ne bo delalo preglavic, tako je vsaj pokazala vaja, izvedena po programu usposabljanja na področju CZ in DSz v delovni skupnosti skupnih služb maja letos.

Enote prve medicinske pomoči so bile za vajo NNNP – 81 dobro pripravljene.

pred kongresom

Izvršni odbor OOS v TOZD DELTA je bil organizator javne razprave o delovanju delgatskega sistema.

Na razširjenem sestanku DPO, vodij delegacij samoupravnih interesnih skupnosti in predstavnikov samoupravnih organov smo ocenili:

- delovanje delegatskega sistema in odnosov v DS TOZD in DO

- delovanje delegacij SIS družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje ter njihova medsebojna povezanost

- delovanje delegacij za zbor združenega dela skupščine občine.

V TOZD imamo 11-članski delavski svet, 10 posebnih delegacij SIS družbenih dejavnosti za posamezna interesna področja, delegacijo SIS materialne proizvodnje ter delegacijo zbora združenega dela.

Delegacije posameznih samoupravnih interesnih skupnosti se sestajajo pred vsako sejo skupščine, da obravnavajo gradivo, sprejemajo stališča in imenujejo delegata, ki se udeleži seje skupščine in prenese stališča delegacije.

V razpravi smo ugotovili:

- delegati delavskega sveta

DO morajo o delu poročati na delavskem svetu TOZD. Zapisniki se dajo na oglasno desko

– delegati SIS so dokaj aktivni. Poznajo delo oziroma problematiko interesne skupnosti, redno se udeležujejo sej skupščine. Postavljajo delegatska vprašanja in zahtevajo odgovore. Nekoliko težav je s povratnimi informacijami.

– Delegacija zbora združenega dela ima težave v zvezi s prihajanjem oziroma sprejemanjem gradiva, saj pride gradivo za sejo skupščine tudi trikrat. Na postavljena delegatska vprašanja ne dobijo odgovorov. Tudi glede povratnih informacij so še težave. Dogovorili so se, da delegat, ki se je udeležil skupščine na prihodnji seji poroča o delu prejšnje skupščine. Ker je delovanje vsake delegacije odvisno od tega, da je povezana s svojo volilno bazo, od katere dobiva usmeritve za svoje delo in kateri je tudi odgovorna ter da ni zaprta vase, imamo v programu, da delegacije v vsaj dvakrat letno poročajo o delu na zboru delavcev oz. tribuni.

Na zborih delavcev sprejemamo programe dela samoupravnih interesnih skupnosti in se odločamo o višini prispevne stopnje.

Na razpravi smo se dogovorili, da delegacije na prvi naslednji tribuni poročajo o tem, kako so posamezne interesne skupnosti realizirale svoje programe dela.

S tem bodo delegati izvršili tudi nalogo, ki smo jo dolžni bazi, katera nas je izvolila.

MIMICA MAGDIČ

*****
 ★
 ★ NOSILA SEM
 ★ TITOVO ŠTAFETO
 ★
 ★ Ob prihodu zvezne štafete
 ★ v Novo mesto, sem bila iz-
 ★ brana, da palico ponsem
 ★ proti odru. Nisem pričako-
 ★ vala te časti, zato sem bila še
 ★ toliko bolj vesela in ponos-
 ★ na. Tokrat sem prvič nosila
 ★ zvezno štafeto – žal mrtve-
 ★ mu Titu. Toda zame in še za
 ★ marsikoga ni mogel umreti.
 ★ Ganjena sem v dnu srca ob-
 ★ ljubila, da bom vedno sledila
 ★ ciljem, ki nam jih je on
 ★ zastavil, da bom dobra mla-
 ★ dinka in prava državljanka
 ★ njegove Jugoslavije.
 ★ MARJANA TRUMBETAŠ
 ★
 ★*****

PRIRASTEK PREBIVALSTVA JE ZELO RAZLIČEN

V vsej Jugoslaviji je, v primerjavi s popisom pred desetiimi leti, letošnji popis zabeležil poprečno 8,9 odstotno rast prebivalstva. Seveda pa je naraščanje števila prebivalcev od republike do republike zelo različno. Najvišjo rast so zabeležili v SAP Kosovo, kjer znaša kar 27,4 odstotka, najnižjo pa v SR Hrvaški, kjer znaša desetletni prirastek prebivalstva 3,3 odst. Druge republike in pokrajine so se zvrstile takole: SR Makedonija – 16,2, SR Črna gora – 10, SR Bosna in Hercegovina 9,8, SR Slovenija – 9, ožja Srbija – 7,9 in SAP Vojvodina – komaj 3,8 odst.

predavanje in nazoren prikaz

Delavci novomeškega dela Laboda smo v štirih izmenah (DSSS, TOZD Commerce in TOZD Ločna v dveh delih) poslušali predavanje tov. Iliča na temo Vloga SLO in DSz v TOZD. Predavanje je zajeto v programu usposabljanja na tem področju, v teku leta pa ga bodo poslušali tudi delavci ostalih TOZD.

V nazorni in preprosti besedi nam je tov. Ilič približal naloge in postopke, ki bi jih morali v morebitnih vojnih ali drugih izrednih razmerah obvladati. Predstavil nam je tudi vsebino osebnega zaščitnega kompleta in prikazal uporabo. Tako smo se tudi „zastrupljali“ s šolskim bojnim strupom, da bi znali v morebitnih resnih situacijah nuditi sebi in našim najbližjim pomoč. Tov. Ilič nas je tudi popeljal skozi razstavo, pripravljeno v jedilnici indemonstriral uporabo maske in drugih sredstev. Na koncu predavanja smo se na dvorišču pomerili tudi v gašenju.

Obisk predstavnikov francoske gospodarske zbornice

Ob obisku v Novem mestu je delegacija francoske gospodarske zbornice skupaj s predstavniki zvezne jugoslovanske zbornice, obiskala poleg IMV-ja tudi našo delovno organizacijo. Gošte sta sprejela direktor TOZD Commerce, tov. Vodopivec in vodja prodaje, tov. Verstovšek. Uglednim gostom sta predstavila našo kolekcijo, ki jim je zelo ugajala; pogovor pa je tekkel v smeri bodočega sodelovanja naše delovne organizacije s francoskimi partnerji. Sodelovanje, ki je sicer že zaživelo, bi želeli poglobiti v samem izvozu, medtem ko licence za nas niso vabljive.

Ob koncu obiska so gostje iz Francije obiskali tudi prodajalno in z nakupi potrdili, da so jim naši izdelki zares všeč.

POPRAVEK

V sedmi številki našega glasila je prišlo do nesrečne napake v sestavku tov. Iliča. V tretji koloni je bilo od točke 4 pa do konca kolone gradivo pri lektoriranju črtno, kljub temu pa je prišlo do objave. Opravičujemo se za pomoto!

Uredništvo glasila

Za izhodiščno razmišljanje o tem vprašanju postavljam tezo ali dohodkovni sistem – motiv vzpodbuja nagnjenje k porabi oziroma ali uveljavlja osebno porabo delavcev kot cilj gospodarjenja. Nekateri teoretiki vidijo zato v pritisku delavcev za povečanje njihove osebne porabe izvirni sistemski generator inflacije. Menim, da je tako stališče vprašljivo.

Teoretiki na zahodu uvrščajo mezde in plače med stabilne dohodke, ker se gibljejo relativno – začasno nedovisno od blagovnih cen in dohodkov – profitov podjetij.

Marksistična analiza odkriva vzrok te stabilnosti v kriteriju cene delovne sile oziroma v mezdnih odnosih. Večina ekonomistov pa soglašajo, da mezde in plače kvečjemu dobitejajo naraščanje cen in profitov, v glavnem pa zato dinamično zastopajo.

Socialistično nagrajevanje po delovnem učinku odpravlja omenjeno „stabilnost“ in uvaja načelo koleracije v gibanju osebnih dohodkov s produktivnostjo dela. Dоследno delovanje tega načela bi zagotovilo sorazmerno naraščanje osebne porabe delavcev z naraščanjem proizvodnje, obenem bi bilo mogoče računati še s povratnim učinkovanjem delovne

vzpodbude za proizvodnjo. Tak sistem oblikovanja osebne porabe delavcev bi deloval izrazito neinflacijsko oziroma stabilizacijsko.

V naši praksi se je namesto tega uveljavilo načelo vezanosti osebnih dohodkov

naraščanje osebne porabe delavcev

delavcev na doseženi na nominalni dohodek organizacij, kar pa bistveno odstopa od načela delovnega učinka. Ob izdelavi in uporabi ustreznih kazalcev produktivnosti dela in merjenja realnega dohodka bi bilo možno – in nujno – ta odstopanja odpraviti. To bi koristilo stabilizaciji in reafirmaciji dohodkovnih odnosov.

Pod vplivom inflacije pa se je pri nas v zadnjem času uveljavila praksa „indeksiranja“ osebnih dohodkov, glede na indeks gibanja cen. Ta „sistem“ nagrajevanja uveljavlja kot daleč najpomembnejši dejavnik gibanja osebnih dohodkov gibanja življenjskih stroškov, kar sicer „prilagaja“ sistem na-

grajevanja inflaciji, dejansko pa ga še bolj oddaljuje od načela delovnega učinka, ker deluje kot uravnalovka.

To potrjuje tudi analiza Inštituta za diagnozo in prognozo na VEKŠ, ki s konkretnimi podatki razkriva, da teži gibanje osebnih dohodkov organizacij s povprečno ravni dohodka k poprečnim osebnim dohodkom, osebni dohodki organizacij z nadpovprečno ravni pa do tega poprečja bistveno ne odstopajo.

Značilno je tudi, da prevladuje v nagrajevanju atribut stabilnosti osebnih dohodkov na ravni nekega dogovorjenega poprečja v škodo razlik v učinkih živega in minulega dela.

Zato bi lahko rekli, da so delavci z inflacijo najbolj prizadeti in da je nesmiselno iskati glavne generatorje inflacije v naraščanju osebne porabe delavcev v proizvodnji materialnih dobrin. Pri tem pa osebne porabe ne kaže obravnavati kot enovite kategorije. Eno je osebna poraba delavcev v materialni proizvodnji, drugo je osebna poraba in zaposlovanje ljudi v administraciji in v dejavnostih izven materialne proizvodnje.

O tem področju porabe pa je treba razpravljati posebej.

MILAN BRATOŽ

Razstava v okviru civilne zaščite.

odlikovanja predsedstva sfrj

V sredo, 20. maja, so bila občanom Novega mesta podeljena zvezna odlikovanja. Med odlikovanci so tudi trije člani našega kolektiva in sicer tov. **DIMITAR PERIČ** — pravnik v naši delovni organizaciji, tovarišica **ZVONKA KEBE**, ki v prodajni službi opravlja dela evidentičarke in disponentke ter naša upokojenka, tovarišica **ANGELCA NENADIČ**.

Odlikovanja, ki jih podeljuje predsedstvo SFRJ, je na svečanosti izročil predsednik Sob Novo mesto, tov. Uroš Dular.

RED DELA S SREBRNIM VENCEM; je za svoje dolgoletno revolucionarno delo, ki sega od prvih vojnih let dalje, prejela tov. **ZVONKA KEBE**.

Tov. **DIMITAR PERIČ** je prejel odlikovanje **RED DELA Z BRONASTIM VENCEM**. Doslej je bil že trikrat odlikovan, saj je prejel že Red dela za hrabrost, Red zaslug za narod ter Medaljo za hrabrost.

Naša sodelavka v pokoju, tov. **ANGELCA NENADIČ** pa je tudi prejela odlikovanje **RED DELA S SREBRNIM VENCEM** kot priznanje za zasluge na področju javnega delovanja.

Delež vseh treh odlikovanec v našem družbenopolitičnem življenju je velik in pomeni prispevek k splošnemu napredku naše družbe.

Dobrega razpoloženja pa zares ni manjkalo

Prvi odgovor prve ekipe je bil uspešen in žirija — del te vidimo na levi strani fotografije — je z veseljem dvignila številko 5.

kviz znanja v počastitev dneva mladosti

Letos je bil kviz znanja organiziran 23. maja. S prireditvijo, ki je zahtevala veliko predpriprav in veliko učenja, so mladi počastili svoj praznik.

Avtobusi iz Ptuja, Ljubljane (tem so se pridružili tudi delavci Zale), Krškega in Novega mesta, so skozi deževno jutro pohiteli proti Sromljam. Nebo je bilo zaprto od oblakov in ni obetalo nič kaj dobrega; toda prireditev mora biti, smo si rekli! Tisti, ki smo pred avtobusi pohiteli na Sromlje, nas je tam sprejel še veter in mrz.

Razočarani in slabe volje smo iskali rešitev, čas pa je tekkel... Padla je odločitev, da poprosimo TOZD LIBNO za gostoljubje. No, od tu dalje je šlo vse gladko in v prazničnem razpoloženju se je začel kviz.

Vodje ekip so žrebali vrstni red in že je stekla prva točka programa. Mladinci novomeškega dela Laboda so pripravili recital o življenjski poti našega Tita, kasneje pa smo v programu prisluhnili lepemu in ubranemu petju pevskega zbora Libne, ki žanje na raznih nastopih vse več uspehov, recitaciji mladink iz Zale, ljubljanske enote TOZD Commerce in vojakov. Temperaturo in razpoloženje pa so dvignili delavci Delte s svojo folklorno skupino. Med programom pa so ekipe odgovarjale na izvlečena vprašanja.

Poudarek tokratnega kviza na temo „Tito — revolucija — mir“ je bil na medvojnem obdobju in ekipe so s svojim znanjem dokazale, da dobro obvladajo ta del naše zgodovine. Včasih je morda trema pridjala svoje in je misel ušla, kljub temu pa je bilo čutiti precej izenačeno znanje.

Žirija, ki so jo letos sestavljali: tov. Ana-Milena Gašperšič iz TOZD TIP-TOP, Jožica Korasa iz Ločne in predsednik žirije, tov. Kazimir Rupnik iz TOZD Commerce, je imela zahtevno delo; toda speljala ga je dosledno in objektivno. Tako je končni rezultat pokazal, da je letošnji zmagovalec ekipa ljubljanske enote Commerce (TOZD Commerce je imel letos kar dve ekipi!) Sicer pa si ogled-

Ime **MIMICE MAGDIČ** iz TOZD DELTA je redno na straneh našega glasila, saj si kljub obilici dela vzame čas za oblikovanje sestavkov tako za glasilo kot za bilten.

mo število točk po posameznih ekipah:

TOZD COMM. Lj	15 točk
DSSS	14 točk
TIP-TOP	11 točk
LIBNA	11 točk
TEMENICA	11 točk
COMMERVE — N. m.	10 točk
LOČNA	10 točk
DELTA	8 točk
ZALA	5 točk

Tov. Petan, naš generalni direktor, je zmagovalcem izročil **PREHODNI POKAL**, ostalim ekipam pa priznanja. Čestital je nastopajočim in organizatorjem, hkrati pa pozval delavce Laboda, da bi se srečali še ob tekmovanjih z drugimi vsebinami, morda v znanju iz naše tekstilne stroke.

Pohvala in priznanje gre pripravljalnemu odboru in vsem, ki so ob organizaciji kviza sodelovali. Posebna zahvala pa velja TOZD LIBNA, ki nas je sprejela z odprtimi rokami in omogočila, da je prireditev kljub deževnemu začetku stekla pristrčno in uspešno.

„Priznanje **ZNAK AKCIJE 1000 DELAVCEV — SODELAVCEV**, mi veliko pomeni, hkrati pa je to vzpodbuda za nadaljnje delo na področju informiranja „pravi tov. Marija Štampfelj iz TOZD LIBNA, ki je ena naših najzvestejših in najuspešnejših dopisnic.“

podeljeni so znaki akcije

Veliko smo že pisali o akciji „Tisoč delavcev — sodelavcev“. V sedmih mesecih kolikor je le-ta trajala, smo v Sloveniji pridobili preko tri tisoč novih dopisnikov — torej je bil cilj krepko presežen — v naši delovni organizaciji pa se je vključilo v akcijo devetnajst novih dopisnikov. Glede na število zaposlenih, bi bila ta številka lahko višja, kljub temu pa tudi pri nas ocenjujemo, da je akcija uspela. Predvsem smo veseli tega, da je večina novih dopisnikov sodelovala na straneh našega glasila večkrat, nekateri med njimi pa so postali naši stalni sodelavci. To pa je bil tudi najvišji cilj akcije. Marsikoga je prav republiška akcija spodbudila, da se je odločil za prvo objavo prispevka, hkrati pa je prav ta akcija v naših delovnih sredinah spodbudila tudi družbenopolitične organizacije, da so se resneje ozrle po svojih nalogah v sklopu obveščanja in da so začutile svojo vodilno vlogo pri tem.

Znake akcije in priznanje je dopisnikom predal naš generalni direktor, tov. Petan. Ob aplavzu prisotnih in ob spodbudnih besedah generalnega direktorja, so naši dopisniki začutili, kako radi prebiramo njihove sestavke in kako prav ti popestrijo glasilo. Prav s prispevki dopisnikov postaja to vse bolj naše in vse bolj „tapravo“.

Akcija je zaključena, toda dopisniki bodo gotovo ostali zvesti našemu glasilu. Želeli bi, da bi se vse več in več imen pojavljalo na straneh tega, da bi s skupnimi močmi delali korake naprej proti podružbljanju informiranja in proti kvalitetnejšemu obveščanju v naši delovni organizaciji.

invalid – naš delovni tovariš

1981 – mednarodno leto invalidov. Kako pomagati njim, ki imajo zaradi okvar, prizadetosti ali invalidnosti težje življenje?

„Invalidnost je pogojena predvsem z odnosom med prizadetim posameznikom in njegovim okoljem.“ To poudarja resolucija Generalne skupščine Združenih narodov iz leta 1976, ko je najvišja mednarodna organizacija proglasila letošnje leto za MEDNARODNO LETO INVALIDOV.

Kaj to z drugimi besedami pomeni? Tudi to, da mi sami z

PRED NAMI: ŠE VEČ VARČEVANJA

Zmogljivost jugoslovanskih vodnih elektrarn bo ob koncu stoletja pokrivala le 12 odstotkov vseh naših potreb. Slovenske energetske rezerve znašajo le 6 odstotkov jugoslovanskih, jugoslovanske pa le en promil svetovnih, kar je pri pol odstotka svetovnega prebivalstva na Jugoslovana zelo malo. Proizvodnja premoga od leta 1950 zaostaja, pri zemeljskem plinu in nafti pa proizvodnja celo pada. Če bomo hoteli še naprej ohraniti naš standard in biti kolikor toliko neodvisni od uvoza, bomo morali zelo, zelo varčevati z dragoceno energijo in še bolj pospešeno iskati dodatne vire.

STEKLENINI NI ODZVONILO!

Se bo stara steklenica za mleko vrnila nazaj na police v naših trgovinah? Skoraj smo že pozabili na čase, ko so mleko prodajali v steklenicah, kaže pa, da se bodo časi steklene embalaže zopet povrnili, saj postaja plastična in papirna embalaža zaradi vse višjih cen nafte in lesa čedalje dražja in manj ekonomična. Steklена embalaža ima pred ostalimi vrstami dve odločilni prednosti: možnost ponovne uporabe in skoraj polne, za zdaj nepresahljive vire surovin. Z današnjim naraščanjem proizvodnje računano naj bi bilo osnovnih surovin (kremenčev pesek, apnenec, natrijev karbonat) vsaj še za 2000 let. Za primerjavo naj povemo, da pri nas porabimo 40 steklenic na prebivalca, v ZDA pa 200.

svojim odnosom določamo sočloveku višino njegove invalidnosti. Lahko povzročimo, da postane nepomembna in skoraj neopazna, da sočloveku omogočimo, da dela in živi normalno, kot drugi člani družbe, ali pa mu po drugi plati njegovo hibo še povečamo s tem, da mu to sožitje onemogočimo.

Skupina strokovnjakov pri OZN je pred kratkim izdala publikacijo Mednarodna klasifikacija okvar, prizadetosti in invalidnosti. Iz publikacije je razvidno, da se smatra kot

– **okvara:** izguba psihološke ali anatomske funkcije,

– **prizadetost:** omejitev ali nesposobnost za opravljanje dejavnosti kot posledice okvare, in kot

– **invalidnost:** višina nezmožnosti za opravljanje dejavnosti, ki bi bila normalna za določeno osebo glede na spol, starost ter socialne in kulturne dejavnike.

Leto invalidov naj bi tako kot že prej leto otroka, z enotno akcijo po vsem svetu pokazalo na neskladja, ki vladajo v odnosu družbe in posameznikov do invalidnih oseb. Razgrnilo naj bi tudi težave, ki jih imajo nekatere dežele, ki zaradi revščine ne morejo reševati številnih odprtih vprašanj svojih invalidov. Kot na mnogih drugih področjih morajo tudi na tem področju razvite države s finančno in strokovno pomočjo nerazvitim omogočiti, da se bodo posledice invalidnosti tudi v nerazvitih državah zmanjšale tako, da bodo invalidne osebe postale enakovreden član družbe.

Seveda pa problem odnosa do invalidnih oseb še zdaleč ni samo materialnega značaja, ampak tudi socialnih razmer v neki družbi. Res je, dso vzroki in načini invalidnosti v različnih deželah sveta, odvisno predvsem od razvitosti in življenjske ravni, zelo različni. Enak pa bi moral biti povsod odnos do invalidnih oseb in enake bi morale biti možnosti invalidov, da tako kot ostali člani družbe opravljajo odgovorna in smiselna dela.

Zadnja desetletja se prav v razvitih industrijskih državah pojavlja nova vrsta invalidnosti, ki kaže na to, kako nehumano

PREBIVALSTVO V NOVOMEŠKI OBČINI

Po zadnjih neuradnih podatkih popisa prebivalcev je imela novomeška občina v začetku aprila 1981 že 55.032 prebivalcev in 16.238 gospodinjstev. V občini je 18.313 stanovanj; od tega jih je stalno naseljenih 16.085, ostalo pa so letne hišice in zidanice.

Občinska konferenca ZSMS – Novo mesto je ob dnevu mladosti podelila priznanja najboljšim mladincem v delovnih organizacijah. V novomeškem delu Laboda sta ga prejeli **MARJANA TRUMBE-TAŠ** iz DSSS in **TONČKA KRALJ** iz LOČNE.

je zgrajen industrijski sistem, ki ob tekočem traku zahteva od delavca vedno hitrejši tempo in

KAJ PRODAJATI NA TRGU NERAZVITIH?

Avstrijski gospodarstveniki se vse bolj zanimajo za tržišča v dežalah v razvoju, saj vidijo tam, še veliko neraziskanih možnosti. Ugotovili so, da so zlasti perspektivni pogoji za gospodarsko menjavo z deželami, ki so že na pragu industrijskega razvoja: Venezuelo, Mehiko, Alžirijo, Nigerijo in Indonezijo. V te dežele bi po ugotovitvah avstrijskega inštituta za gospodarska raziskovanja najlaže izvažali stroje, prometna sredstva, določene vrste jekla in kemične proizvode. Manj možnosti je za izvoz papirja, tkanin in potrošniških predmetov.

čedalje večjo produktivnost izloča polinvalidne, ki so že pri petdesetih letih izrabljeni in ne vzdržijo več take naglice dela, s tem pa tudi ne dosegajo tistih uspehov, ki jih od njih zahtevajo. Zato je mednarodno leto invalidov usmerjeno ne samo v uveljavljanje in uvrščanje invalidov v proizvodnjo in druga, družbeno pomembna opravila, ampak skrbi tudi za to, da bi povečali stopnjo humanosti tudi v teh medsebojnih odnosih. Iz človekovega delovnega in življenjskega okolja naj bi čimprej in v čimvečji meri odstranili vsa tista škodljiva področja, ki človeško invalidnost, bodisi telesno ali duševno, tudi povzročajo.

PO ZDRAVSTVENEM
VESTNIKU,
GLASILU SLOVENSKEGA
ZDRAVNIŠKEGA DRUŠTVA

seminar o samoupravljajanju

Od 4. do 8. maja je v Dolenjskih Toplicah trajal seminar o samoupravljajanju v združenem delu. Iz DO Labod smo se ga udeležili tov. Kopina – direktor TOZD Temenica, tov. Niko Perić – sekretar OO ZK TOZD Temenica, predsednik centralnega delavskega sveta – tov. Marjan Dular in jaz, kot predsednica delavskega sveta DSSS. Sicer pa je bilo skupno 42 udeležencev iz cele Dolenjske, saj je seminar organiziralo Medobčinsko študijsko središče politične šole CK ZKS v Novem mestu.

Od devete ure zjutraj do sedme zvečer smo v petih dneh obdelali štirinajst tem in sicer: Družbena lastnina in delo, Samoupravljanje in delegatski sistem, Dohodek, Minulo delo, Odnosi med TOZD, Osebnih dohodek – sistem nagajevanja, Planiranje, OZD in uresničevanje samoupravljanja, Samoupravno sporazumevanje v okviru SISEOT, Poslovodni organ v TOZD, Svobodna menjava del, Samoupravna delavska kontrola, Odgovornost v samoupravnem združenem delu s poudarkom na delovni disciplini, odgovornosti poslovodnega organa in materialni odgovornosti in Vloga in delovanje subjektivnih sil v sistemu socialističnega samoupravljanja.

Kot povedo že samo naslovi tem, smo govorili o delegatski aktivnosti, oz. o razvoju našega samoupravnega sistema.

Tov. Kardelj je dejal, da imamo toliko samoupravljanja, kolikor ga sami hočemo. Kritično se moramo ozreti najprej v naše najožje delovne sredine in oceniti svoja prizadevanja na tem področju, oz. se strogo boriti proti vsem pojavom negacije samoupravnega sistema, kot so to reševanja situacij po stranpoteh, po prijateljskih linijah in podobno. Torej boriti se proti liberalizmu, ki še ni premagan in dosledno reševati probleme po samopravnih poti. Tudi uniformiranega mišljenja še nismo prerastli – upoštevati moramo različnosti in upoštevati teže slehernega mnenja, saj brez konfrontacije mnenj ni samoupravljanja.

Precej zanimivosti in konkretnih napotil smo slišali v

KOLIKO NAS JE V GOSPODINJSTVU?

V Jugoslaviji ima povprečno gospodinjstvo že manj kot štiri člane, natanko povedano 3,61. Tudi tu so seveda velika odstopanja navzgor, pa tudi navzdol. Tako ima povprečno gospodinjstvo v SAP Vojvodina najmanj družinskih članov – komaj 3, SAP Kosovo pa kar še enkrat več – 6,89. Republike so se zvrstile takole: SR Makedonija 4,39, SR Črna gora 4,08, SR BiH 4, ožja Srbija 3,42, SR Hrvaška 3,23 in SR Slovenija 3,17.

predavanjih o dohodku, planiranju in delovanju v okviru SISEOT-a. V vseh treh temah je bil poudarek na stabilizaciji in v sklopu le-te tudi o organizaciji dela ter o odgovornosti za dosledno izvajanje sprejetih stabilizacijskih programov. V situaciji, ko moramo še bolj kot kdajkoli prej skrbeti za čim boljši izkoristek časa in za čim boljše gospodarnost, se moramo prizadevati tudi jedrnate in kvalitetno pripravljene sestanke in se odločno boriti proti sestankovanju za vsako ceno, vso pozornost pa posvečati organizaciji dela.

Precej pa je bilo povedanega tudi o medsebojnih odnosih, o človekovih vrednotah in o tistih osebnostih karakterih napakah, ki zavirajo samoupravne odnose. Res smo samo ljudje, toda z disciplino in samodisciplino bomo premagali napake, preboleli „napade“ liderstva in superiornosti. Negovati moramo človeške vrednote, saj so le-te osnova za dobro delo in pravo družbenopolitično delovanje.

V svojem delu moramo s politično akcijo krepiti človekovo osebno in družbeno zavezo, razvijati, krepiti in oblikovati odgovornost za sprejete in opravljene politične dolžnosti, delovati tako, da bo vsak delavec enakopraven v politični akciji, predvsem pa mora biti vse naše delovanje usmerjeno v konkretno in občo produktivnost.

Kot je izzvenelo iz razprave, ki so bile ob vseh temah zelo pestre, pa se moramo prizadevati, da bomo delali – ne samo več, ampak, da bomo delali vsi!

LIDIJA JEŽ

mladi literati – pozor!

Na uredništvo našega glasila prihaja vse več pesmi in literarnih sestavkov. Ker so strani glasila vedno polne tekočih gospodarskih in družbenopolitičnih tem, se redkeje najde prostor za poezijo, pa tudi ne čutimo se vedno poklicani za izbor. Krajša dela sicer objavljamo, za daljša pa je v glasilu že težje odmeriti prostor in – kot je že povedano – izbrati ali svetovati mladi pesniki ali pesniku.

Zato naj velja ta poziv vsem, ki ste se že poskusili z rimami ali drugimi literarnimi zvrstmi, da se odločite za svoje, morda ciklostirano revijo, ki bi občasno predstavila naše mlade talente.

Ker letos praznujemo tudi 40. obletnico ustaje jugoslovanških narodov in narodnosti, daje naše uredništvo tudi pobudo vsem tistim med nami, ki ste doživljali vojno in težka povojna leta, da s svojimi sestavki približate mladim čas, ko se je kalila naša domovina, čas, ko so mladi prezgodaj dozorevali.

Koordinacijski odbor osnovnih organizacij ZSMS naj pretehta pobudo, literate med nami pa vabimo, da pošljajo prispevke do nadaljnjega še na naš naslov.

UREDNIŠTVO GLASILA

MRTVI VELIKANI

Da je zlata doba nafte in s tem tudi naftnih prevoznikov mimo, dokazujejo tudi polna sidrišča tankerjev velikani, ki brez dela rjavijo v pristaniščih in pomenijo velike izgube za nekdanj tako donosno brodarstvo. Največ zmogljivosti leži Norvež nom – 15 ladij s skupno nosilnostjo 3,7 milijona ton, za njimi pridejo Liberijci, ki imajo odvečnih 23 ladij z nosilnostjo 3,3 milijona ton, in Britanci, ki imajo 10 brezposlenih tankarjev z nosilnostjo 1,4 milijona ton nafte. Brezposleni tankerji romajo v staro železo, ladjedelnice brez naročil pa pošiljajo delavce na cesto.

Da bi se tudi naše prodajalke lahko udeležile izleta TOZD Commerce v Beograd, so priskočili na pomoč referenti prodaje in celo soboto pridno stregli strankam, ki jih je vedno ob koncu tedna največ.

Ob zvočnem signalu za zračni napad ob vaji NNNP 81 so bile stranke iz naše prodajalne „evakuirane“ v improvizirano zaklonišče v garaži. Kaj in kako bi pa bilo, če bi šlo zares?

V novomeškem delu Laboda je pred dobrim letom dni zaživel svet družbene prehrane. Naloge sveta so široke, saj je prehrana tisto področje, do katerega smo vsi občutljivi. Nadvse živo pa je bilo delo sveta v zadnjem času, ko je prihajalo vse več in več pripomb na naše malice, čeprav se vsi skupaj hkrati zavedamo, da

Z vprašanji naših malic so se bavili tudi člani delavskih svetov in ob teh sestankih je prišlo na dan še več nepravilnosti in nevzgojenosti, ki jo kažemo v jedilnici. Morda pozabljamo, da nikakor ni cilj tople malice zadostiti celodnevni „lakoti“. Da pa se nekateri žele nahraniti kar v službi, je dokaz tudi kruh, ki ga pojemo vse več in več. Sicer pa sam apetit tudi ni tako tragična zadeva, huje je, če si vzamemo več kruha kot smo ga sposobni jesti, obgrizemo košček in ga odvržemo. Ali bi bilo drugače, če bi kruh plačevali? Goto vo si doma takega razmetavanja ne privoščimo!

V kratkem bodo v naših delovnih sredinah organizirana predavanja na temo o hrani, o kalorijah, ki jih potrebujemo ob opravljanju različnih del... skratka zanimiva in predvsem poučna predavanja. Glede na naš odnos do kruha in do hrane v službi sploh, pa bi potrebovali tudi precej vzgojnih tem... Toda, ali bi bile učinkovite, ali bi bil morda še najbolj uspešen poseg v žep?

L. J.

zakaj tako?

jemo svežo hrano in da se delavci, ki nam jo pripravljajo, trudijo, da bi zadostili vsaj večini izmed 400 različnih okusov... Nekatero pripombo so bile sicer upravičene, številne pa zlonamerne. Naš neresen odnos in objestnost pa smo pokazali tudi z vse pogostejšimi anonimnimi klici v Dom starejših občanov, od kjer smo dobivali hrano.

delovna akcija mladine

Mladinska delovna brigada iz Laboda se je pridružila krajanom iz Sromelj, ko so le-ti skupno popravljali del ceste od asfalta proti Sromljam. V akciji smo sodelovali mladinci TOZD LIBNA, LOČNA, DELTA in COMMERCE. Z nami sta bila tudi naš generalni direktor, tov. Petan in direktor TOZD LIBNA, tov. Komočar.

Na traktor smo ročno nakladali kamenje in ga vozili na mehki teren ceste ter jo tlakovali. Akcija je trajala do 15 ure, nato pa smo se zbrali v našem rekreacijskem centru, kjer nas je že čakalo kosilo.

To ni bila le delovna akcija, temveč prijetno srečanje mladih iz Labodovih TOZD. Ob pesmi in plesu se je dan iztekal, zvečer pa smo prižgali še kres in z njim počastili 1. maj, praznik dela.

Želimo si, da bi bilo takih srečanj še več, kajti le tako se bomo mladi Laboda med seboj spoznali!

ANICA BAZNIK

BO MESA DOVOLJ?

Kmetje v novomeški občini so letos v svojih hlevih redili 16.283 glav goveje živine, 11.594 prašičev, 76.830 pernatih živali, 2074 konj in 791 ovac. Za spravilo žita je v občini usposobljenih 30 kombajnov. Vse to so neuradni podatki, ki so bili zbrani ob rednem popisu prebivalstva v začetku letošnjega aprila.

ŽRTVE VINJENIH VOZNIKOV

Lani so od 6941 prometnih nezgod z mrtvimi ali s telesno poškodovanimi in 764 prometnih nezgod z večjo gmotno škodo povzročili 10,4 % nezgod vinjeni vozniki. Z gotovostjo lahko trdimo, da je bilo med 559 mrtvimi in 3139 hudo telesno poškodovanimi lansko leto mnogo njihovih žrtev. V prometnih nezgodah je bilo 51,642.000 din gmotne škode.